

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJ ZA DJECU**

DPR-552-04/09-007
Zagreb, 2. studenoga 2009.

**Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
Ksaver 200a
10000 Zagreb**

Predmet: zaštita imovinskih interesa djece

- *preporuka, dostavlja se*
- *izvješće, traži se*

Poštovani,

Obavljajući poslove iz svog djelokruga i prateći pojedinačne slučajeve povreda prava djece pravobraniteljica za djecu uočila je nedosljednost primjene pojedinih zakonskih odredbi kojima je regulirana zaštita imovinskih prava i interesa djece. Djeca u pravilu nemaju poslovnu sposobnost i nisu u mogućnosti samostalno poduzimati radnje kojima bi štilili svoja prava i interese. Stoga nadležna tijela trebaju osigurati ujednačenu primjenu odredbi Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03., 17/04., 136/04., 107/07.) kao preduvjet za pravodobnu i učinkovitu zaštitu ovog segmenta dječjih prava.

S tim u vezi, imamo saznanja da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u travnju ove godine centrima za socijalnu skrb, Pravobraniteljstvu za djelatnost osiguranja te Hrvatskoj poštanskoj banci dalo mišljenje vezano za primjenu odredbi Obiteljskog zakona koje se odnose na imovinske odnose roditelja i djece, a prema kojem bi roditelji, bez traženja odobrenja centra za socijalnu skrb, mogli raspolagati novčanim sredstvima djeteta do iznosa od 10.000,00 kuna mjesečno.

Možemo razumjeti vaše mišljenje da bi se krutom interpretacijom odredbi Obiteljskog zakona mogla stvoriti situacija koja nije primjerena životnim okolnostima, koja dovodi do nepotrebnog administriranja i koja za posljedicu može imati štetu za dijete. Međutim, smatramo da vaše mišljenje prema kojemu bi roditelji mogli mjesečno raspolagati novčanim sredstvima djeteta do iznosa od 10.000,00 kuna također nadilazi realne životne okolnosti te konačnici i ono može po djecu izazvati štetne posljedice. Naime, iako je većini roditelja cilj prvenstveno zaštita interesa vlastite djece, svjesni smo da, na žalost, ima slučajeva kada nije tako i kada postupci roditelja nisu uvijek usmjereni na dobrobit djece ili kada se imovinski interesi djece nađu u koliziji s interesima odraslih. Također, ima i onih roditelja koji raspoložu sredstvima u najboljoj namjeri, ali u konačnici takvo raspolaganje ne bude u najboljem interesu djece (situacija kada roditelj npr. kupuje djetetu motor, a ne ostavlja dovoljno sredstava za školovanje...) Takve je slučajeve nemoguće predvidjeti a ovakvo široko tumačenje zakonskih odredbi ostavilo bi dosta prostora za moguću manipulaciju ovim pravima djeteta.

Uz to, prema Priopćenju Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske od 28. rujna 2009. g. prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za srpanj 2009. iznosila je 5.308,00 kuna. Dakle, iznos do kojeg bi roditelji mogli, prema vašem mišljenju, raspolagati sredstvima djeteta gotovo dvostruko nadmašuje iznos prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske. Uzimajući u obzir vaše mišljenje, roditelji bi godišnje mogli bez suglasnosti centra za socijalnu skrb raspolagati sa iznosom od 120 000,00 kuna.

U svom mišljenju navodite kako ste uporište za spomenuti iznos našli u odredbama Zakona o parničnom postupku („*Narodne novine*“ br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 84/08 i 123/08) koji je člankom 458. istog Zakona propisan kao iznos do kojeg se određuju sporovi male vrijednosti. Međutim, skrećemo pozornost na odredbu članka 304. Obiteljskog zakona prema kojem se u parnicama o uzdržavanju neće primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na postupak u sporovima male vrijednosti.

Uzimajući u obzir sve navedeno, držimo da bi iznos do kojeg roditelji mogu samostalno raspolagati sredstvima djeteta bilo realnije i prihvatljivije vezati za prosječne potrebe djeteta ili minimalni novčani iznos potreban za mjesečno uzdržavanje djeteta propisan Obiteljskim zakonom i Podacima koje jednom godišnje objavljuje vaše Ministarstvo.

Stoga, temeljem članka 10. Zakona o pravobranitelju za djecu („*Narodne novine*“ br. 96/03.) preporučamo da preispitate vlastito, gore spomenuto mišljenje te poduzmete sve druge radnje iz vaše nadležnosti kojima bi učinkovito zaštitili imovinska prava i interese djece.

Stječe se dojam, naime, da se spomenutim mišljenjem više „ide na ruku“ centrima za socijalnu skrb, kako bi ih se rasteretilo administriranjem. Međutim, prioritet uvijek treba dati pravima i interesima djece, i oni ne smiju biti stavljeni u drugi plan samo zbog moguće neefikasnosti sustava i/ili neekipiranosti centara koji su ta prava i interese djece dužni štiti. Preporučamo stoga da vaše Ministarstvo, u skladu sa svojim nadležnostima, prikupi podatke od centara za socijalnu skrb o broju postupaka izdavanja odobrenja za raspolaganjem imovinom djeteta i broju radnika koji rade na tim poslovima, kako bi se utvrdilo realno stanje zaštite imovinskih prava djece, te da u skladu s prikupljenim podacima, osigura dovoljan broj stručnih radnika i njihove sustavne edukacije kako bi osigurali efikasnu zaštitu ovog segmenta dječjih prava.

Napominjemo i da je pravobraniteljica za djecu Hrvatskoj narodnoj banci nedavno uputila preporuku radi educiranja i senzibiliziranja zaposlenika svih kreditnih institucija za područje zaštite imovinskih prava djece te upoznavanja sa odredbama Obiteljskog zakona. Naime, svjesni smo okolnosti da zaposlenici u kreditnim institucijama, koji rade neposredno s ljudima i obavljaju novčane transakcije, uglavnom nisu pravnici i možda ne poznaju važeće propise, a što se u ovom slučaju od njih očekuje. Držimo da bi oni trebali biti upoznati i sa tumačenjem zakonskih odredbi, preporučamo putem obraćanja Hrvatskoj udruzi banaka kao njihovom strukovnom udruženju.

Sukladno odredbi članka 11. Zakona o pravobranitelju za djecu molimo da nas čim prije izvijestite o vašem stavu u odnosu na ovu preporuku, te svim radnjama koje ste u odnosu na nju poduzeli.

S poštovanjem,

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU
Mila Jelavić, dipl.iur.